

Kansallinen lääkehoidon kehittämisverkosto Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua -työryhmä, kokous 1/2026, MUISTIO

Aika: 11.3.2026 klo 13.00–15.00

Paikka: Microsoft Teams -kokous

Läsnä:

Essi Kariaho, puheenjohtaja, Pharmaca Health Intelligence Oy
Erja Niemi, sihteeri, Pirkanmaan hyvinvointialueen sairaala-apteekki
Minna Nissilä, Orion Oyj
Outi Lapatto-Reiniluoto, HUS
Ilona Niittynen, HUS-apteekki (klo 14.15 lähtien)
Kristiina Airola, Kustannus Oy Duodecim
Ville-Matti Mäkinen, Suomen Proviisoriyhdistys ry
Ojala Raimo, Kliinisen Farmasian seura
Ella Ylikarhu, Kuluttajaliitto

Kolme nostoa kokouksesta

1. Päivitykset eri ammattiryhmien lääketiedon lähteisiin ovat valmistumassa
2. Kansallisen lääkehoidon kehittämisverkoston strategiakokous 26.3.2026 - toivottavasti mahdollisimman moni osallistuu
3. Tekoälyn käyttö lääkeinformaation lähteenä: toistettavuus, luotettavuus ja kustannukset mietityttävät

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi vuoden 2026 ensimmäisen kokouksen klo 13.01

2. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin muutoksitta.

3. Työryhmän toimintasuunnitelman toimenpiteiden ja kehittämisprojektien tilanne

Lääketietovarantoon liittyvä jatkotyö

Kehittämisprojektissa mukana ollut Elsi Similä ei jatka työryhmässä eikä uutta Fimean jäsentä ole vielä nimetty, joten aihetta ei käsitelty tässä kokouksessa.

Digitaalisten hoitopolkujen ja niillä hyödynnettävien työkalujen kehittäminen

Lääketieto digitaalisissa hoitopoluissa ja terveyssovelluksissa / Ville-Matti Mäkinen, Tuomo Heinonen, Julia Lumijärvi (vanhempainvapaalla), Päivi Kiviranta, Tarja Pajunen, Raimo Ojala, Auri Sääsilahti

Ville-Matti esitteli kehittämisprojektin tilannetta ja kertoi, että lääkehoitosovellusten tarkistuslista on kohde, jota voisi jatkossa suunnitella.

Tutkimusraportti on edelleen työn alla. Ville-Matti esitteli raportin sisältöä ja tämänhetkistä tilannetta. Tulokset-osio sisältää sovellusten ryhmittelyn, niiden hyödyt ja haasteet sekä trendit.

Pohdinta-osiossa käydään läpi, miten tutkimus vastaa lääkeinformaatiostrategian ja aiepaperin tavoitteisiin.

Viestintä kehittämistyöstä on ajateltu artikkelin kautta, joka voidaan osoittaa terveydenhuollon ammattilaisille. Mahdollisesti tuotetaan myös tiivistelmä/checklist suuremmallekin kohderyhmälle. Raportin tulokset voivat olla hyödyllisiä myös sovellusten suunnittelijoille ja kehittäjille.

Tutkimukseen on lähteitä (artikkeleita) olemassa, lisäksi on tehty oma kartoitus GooglePlaysta löytyvistä lääketietoa sisältävistä sovelluksista. Raporttiin on kirjattu alustavaa ryhmittelyä puurakenteen malliin. Tämä tutkimus keskittyy enemmän sovelluksiin, jotka eivät ole lääkinnällisiä laitteita

Tekoäly on ollut apuna ja löytänyt pääasiassa esim. samoja asioita haasteisiin liittyen kuin lähteenä käytetyissä artikkeleissa. Aiheen kehitystrendeissä korostuu tekoäly sekä "vibekoodaus" joka mahdollistaa sovellusten tuottamisen muillekin kuin ammattilaissovelluskehittäjille. ChatGPT:ltä on pyydetty malliksi esim. checklist sovellusten käytettävyyden arvioinnista ja tuloksena saatu malli pohjautuu samaan tekniseen spesifikaatioon kuin mitä Ville-Matti on käyttänyt.

Ville-Matti on osallistumassa 12.3.2026 Fimean järjestämään tilaisuuteen Ohjelmistot ja tekoäly lääkinnällisissä laitteissa.

Mahdollisia lisätiedon lähteitä aiheeseen voisivat olla sekä paljon ladattujen sovellusten tuottajat että yliopistojen henkilöstö ja digitaalisten hoitopolkujen kehittäjät. Suunnitelmana on saada raportti myöhemmin ja valmiimpana työryhmälle kommenteille.

Hyvinvointialueiden resurssimuutosten myötä kyselytutkimuksen tai selvitystyön toteuttaminen käytössä olevista lääketietokannoista ja -palveluista hyvinvointialueilla /
Ilona Niittynen, Erja Niemi

Erja esitteli sairaala-apteeekeille lähetetyn kyselyn "Sairaala-apteeekeissa käytettävissä olevat maksulliset lääketiedon lähteet" tulokset koosteena (Liite 1). Vastauksia saatiin 15/19. Keskusteltiin, että DynaMed ja PubMed olisivat käytettävissä Duodecim Terveysportin kautta, mutta niiltä näyttää kyselyn perusteella "puuttuvan käyttäjiä" eli sitä ei ehkä kaikissa sairaala-apteeekeissa ole huomattu.

Keskusteltiin, että ei suoraan linjata päivitettävänä olevaa materiaalia "Sairaala-apteekin keskeiset lääketiedon lähteet" -taulukkoa näiden tulosten perusteella, koska kyselyssä on kartoitettu vain maksulliset lähteet.

Keskusteluun nousi myös, että tulevaisuuden Lääketietovarannon yhteydessä olisi tarpeen keskustella myös erityisluvullisten lääkkeiden valmisteyhteenvetojen saavutettavuudesta.

Erja koostaa vielä vertailun vastauksista, joissa oli vastattu, että lääketiedon lähteet eivät ole riittävät. Keskusteltiin jatkotoimenpiteenä suunnitellusta kyselyn laajentamisesta lääkäreille, esim. rajattuna tekoälyn käyttöön, koska muiden tietolähteiden osalta vaihtoehtojen koostaminen voi olla työlästä. Seuraavan strategiakauden aikana alkaen 2027 uutta kyselyä voisi alkaa edistämään. Tämän vuoden aikana tehdään koonti sairaala-apteekkien osuuteen vastanneille.

Raimo kommentoi, että Duodecimin Terveysportin osalta sairaala-apteekin vastaukset kattavat koko vastanneella hyvinvointialueella käytettävissä olevia tietokantoja, kun taas ulkomaisista lisenssin vaativista esim. Lexidrug/Micromedex ovat käytettävissä vain sairaala-apteeekeissa.

Minna kertoi, miten Orion hyödyntää tieteellisistä lähteistä tietoa etsivää tekoälyä.

Essi muistutti toimintakertomuksen tilannetta, eli tästäkin aiheesta esim. vastausten määrä ja johtopäätökset kirjattaisiin 2025–2026 toimintakertomukseen.

Lääkkeiden ympäristövaikutukset: Jatkotyö edellisen kolmivuotiskauden jälkeen:
Kansainvälinen julkaisu aiheesta Lääkelaastareiden hävityskäytännöt ja tiedonsaanti / Outi Lapatto-Reiniluoto, Piia Siitonen, Henna Kyllönen

Artikkeli on lehdessä arvioitavana.

Tiedon tuottaminen ajankohtaisista ja tarpeellisista aiheista lääkkeiden käyttäjille:
Biologiset lääkkeet ja biosimilaarit & apteekkien lääkevaihto / Kristiina Airola, Jouko Savolainen, Henna Kyllönen

Kristiina kertasi, että viimeinen "kierros" biosimilaarien apteekkivaihtoa (pitkävaikutteiset insuliinit pl. glargininsuliinit) on toteutunut alkuvuodesta. Sama tietopaketti kierrätettiin alkuvuodesta kuin kaksi vuotta sitten. Aihetta ei tarvitse pitää enää kokouksien agendalla.

Essi muistutti aiheen kirjaamisesta toimintasuunnitelmaan ja pyytää materiaalien katselumäärät loppuvuodesta.

Kehitysprojekti/toimenpide tekoälyn, kuten esim. Chat GPT:n haasteista ja hyödyistä lääketiedon hyödyntämisessä / Elsi Similä, Ville Valkonen

Käsitellään seuraavassa kokouksessa.

Viime toimintakaudella tuotettujen materiaalien päivitys

- **Lääkäreiden keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja**
Outi kertoi, että päivitystyö on tehty. Erja pyytää Päivi Kivirannalta/Elsi Similältä viimeisen version ja lähettää sen kommenteille työryhmälle. Pyydetään Päiviä julkaisemaan viimeistään toukokuun kokouksen jälkeen.
- **Hoitajien keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja**
Outi kertoi, että päivitystyö on tehty. Erja pyytää Päivi Kivirannalta/Elsi Similältä viimeisen version ja lähettää sen kommenteille työryhmälle. Pyydetään Päiviä julkaisemaan viimeistään toukokuun kokouksen jälkeen.
- **Sairaala-farmasian ammattilaisten keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja** / Erja Niemi

Päivitys on tehty ja se on melko pitkä (11 sivua). Lyhentämistä voisi miettiä seuraavalla päivityskierroksella, koska nyt lista on ajan tasalla ja noudattelee pituudeltaan avoapteekkien listaa. Mietitään vielä, vaihdetaanko otsikoksi "luotettavia lähteitä" "keskeiset lähteet" sijaan ja Erja mahdollisesti vielä tiivistää taulukkoa lääkärien ja hoitajien taulukoiden mallin mukaisesti.

- **Apteekin farmaseuttisen henkilöstön luotettavia lääketiedon lähteitä ja työkaluja**
Henna Kyllösen tekemä päivitys taulukkoon on julkaistu Fimean sivuilla 9.12.2025.

Essi pyytää päivitettyjen aineistojen osalta Fimealta katsojalukuja loppuvuodesta, niin luvut saadaan mukaan toimintakertomukseen.

Huumausainekirjanpitoon tehtävät muutosehdotukset päättäjille / Ville-Matti Mäkinen, Raimo Ojala

Työ on edennyt, sekä Ville-Matti että Raimo kirjoittavat osuuttaan parhaillaan ja tekstiä käydään seuraavassa palaverissa tarkemmin läpi. Ville-Matti näytti hieman tilannetta, esim. työkaaviota sähköisen ja paperisen huumausaineen kulutuskortin käytön eroista hoitajan näkökulmasta. Asiaa tarkastellaan lean-näkökulmasta.

Ilona kysyy HUS:n asiantuntijoilta, onko Apotin sähköisestä kulutuskortin käytöstä esim. tehty tutkimusta tai onko HUS:ssa tiedossa muuta kehitystoimenpiteen aiheeseen hyödynnettävää.

4. Muut asiat

- Essi muistutti Lääkehoidon päivästä 12.3.2026 [Valtakunnallinen Lääkehoidon päivä 12.3.2026](#) ja keskusteltiin, miten se on tuotu näkyväksi eri organisaatioissa.
- Muuttuva lääkelainsäädäntö, lääkeinformaatio ja digitaaliset pakkausselosteet

Essi esitteli Euroopan Komission tuoreita säädöksiä liittyen EU-läakelakipakettiin ja tuleviin muutoksiin

Directive: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6367-2026-INIT/en/pdf>

Regulation: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6366-2026-INIT/en/pdf>

Muutokset mahdollistavat 1) digitaalisen pakkausselosteen hyödyntämisen eli suoraan lääkepaketista skannaamalla avautuvan pakkausselosteen ja 2) paperisesta pakkausselosteesta luopumisen. Julkaistua lakipakettia tarkennetaan vielä implementointisäädöksillä, joita työstetään parasta aikaa. Lääkeinformaation uudistaminen on laaja kokonaisuus (ePI). Essi jakoi dokumentin, jossa oli nostoja sähköiseen/digitaaliseen pakkausselosteeseen liittyen. Toteutus tulee vaihtelevaan maittain. Yritysten on tarjottava paperinen vaihtoehto maksutta asiakkaan niin halutessa.

- Nostot koordinaatioryhmän kokouksesta 4.2.2026
 1. Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiaa ollaan päivittämässä. Strategia sisältäisi esim. lääkelupakoulutusten yhtenäistämisen
 2. Kansallisen lääkehoidon kehittämisverkoston tämän vuoden tavoitteet ja siirtymä seuraavalle toimintakaudelle. Essi muistutti verkoston strategiatyön aloittamiskokouksesta 26.3.2026.
- Työryhmän toimintakertomus - mitä seuraavaksi?
Essi, Erja ja Minna kokoavat alustavan päivityksen seuraavaan kokoukseen 13.5.2026. Tarkoitus on, että toimintakertomus hyväksytään 2026 viimeisessä koordinaatioryhmän kokouksessa.

5. Seuraavat työryhmän kokoukset

13.5.2026, 7.10.2026 ja 2.12.2026 klo 13.00.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.00

Liite 1: Kysely sairaala-apteekeille 2026